

Na osnovu člana 14. stav (2) Zakona o duhanu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 32/10) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), a na prijedlog Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 7. sjednici održanoj 10. maja 2012. godine, donijelo je

PRAVILNIK O MJERILIMA PROCJENE SIROVOG DUHANA U LISTU

POGLAVLJE I - OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet)

Ovim Pravilnikom uređuju se mjerila za kvalitativnu i kvantitativnu procjenu sirovog duhana.

Član 2.

(Duhani za procjenu)

Mjerila za kvalitativnu i kvantitativnu procjenu sirovog duhana u listu odnose se na vrste:

- a) Virdžinija (flue-cured);
- b) Berlejš (air-cured);
- c) Hercegovački ravnjak (sun-cured).

POGLAVLJE II - MJERILA KVALITATIVNE PROCJENE SIROVOG DUHANA U LISTU

Član 3.

(Značenje pojedinih izraza u Pravilniku)

- (1) **Branje (insercija)** je grupa listova koji potiču sa određenog mjesta duhanskog struka. Listovi jedne insercije predstavljaju homogen materijal u odnosu na kvalitativna svojstva. Ukupno prikupljeni listovi sa struka čine slijedeće insercije: podbir, natpodbir, donji srednji list, pravi srednji list, gornji srednji list, podovršak, vršak.
- (2) **Veličina (dužina)** je jedan od vodećih pokazatelja za procjenu sirovog duhana po klasama. Veličina listova za pojedine tipove i klase duhana je različita.
- (3) **Zrelost** (pri procjeni kvaliteta zelenog duhana za tehničku zrelost).
- (4) **Boja lista** je jedan od osnovnih organoleptičkih pokazatelja kvaliteta duhana, a elementi boje lista su: izjednačenost, tonalitet i intenzitet.
- (5) **Tkivo lista** izražava se u sljedećim pokazateljima: nježno, manje nježno (malo gruba), gruba, kožasta, prazna, polupuna, puna, elastična, smolasta i više smolasta.
- (6) **Sadržajnost** predstavlja ishranjenost lista i sastojaka kad je odnos mineralne i organske materije najpovoljniji za tehnološko iskorištavanje u proizvodnji. Sadržajnost se izražava u elementima: nesadržajna, malo sadržajna i sadržajna.
- (7) **Oštećenost lista** predstavlja stepen degradacije kvaliteta duhanskog lista. Oštećenje je posljedica mehaničkih oštećenja, tehnoloških greški, bolesti i štetočina. Razlikujemo sljedeća oštećenja duhanskih listova: zeleničavost, prezrelost, pregorjelost, podgorjelost, pjegavost, oštećenje od zelene mreže, basra oštećenje, oštećenje od duhanskog tripsa i mehaničko oštećenje.

Član 4.

(Kvantitativna procjena)

Mjerila za kvantitativnu procjenu sirovog duhana u listu su: apsolutna vlaga, sadržina pijeska i druge strane primjese.

Član 5.

(Vlaga u duhanu)

- (1) Sirovi duhan u listu treba da sadrži do 16% apsolutne vlage, a duhan sa apsolutnom vlagom od 16 do 20% procjenjuje se za jednu klasu niže, i utvrđena vlažnost odbija se od bruto težine. Sirovi duhan u listu koji sadrži preko 20% apsolutne vlage, a posebno vještački vlaženi duhan, ne procjenjuje se.
- (2) Sirovi duhan u listu od krupnolisnih tipova duhana (virdžinija i berlejš) sa neisušenim glavnim rebrom ne procjenjuje se.

Član 6.

(Sadržina pijeska)

Sadržina pijeska i drugih stranih primjesa (što se utvrđuje vještačenjem ili mjerenjem) odbija se od bruto težine duhana.

Član 7.

(Oštećenost duhana)

Mehanički oštećeni duhan procjenjuje se stepenom oštećenosti.

Član 8.

(Oštećenost tkiva)

Oštećenost tkiva lista duhana - kao posljedica bolesti, štetočina i anomalije u sušenju, izražava se u procentima (%). Procjena duhana se vrši prema stepenu oštećenosti.

Član 9.

(Pokazatelji za procjenu duhana)

- (1) Mjerilima za kvalitativnu procjenu sirovog duhana u listu određuje se klasa duhana, i to prema sljedećim pokazateljima:
 - a) insercija (berba);
 - b) veličina (dužina listova);
 - c) boja;
 - d) tkivo lista;
 - e) sadržajnost;
 - f) anomalije i oštećenja lista.
- (2) Mjerila iz stava (1) ovog člana data su u Aneksu I – Tablica za procjenu klasa duhana tipa virdžinija, Aneksu II - Tablica za procjenu klasa duhana tipa berlej i Aneksu III - Tablica za procjenu klasa duhana tipa hercegovački ravnjak, i sastavni su dio ovog Pravilnika.

Član 10.

(Procjena duhana)

- (1) Procjena sirovog duhana u listu vrši se po sređenim insercijama, osobinama tkiva lista, boji i stepenu oštećenja i anomalija.
- (2) Proizvođač je obavezan na otkupu predavati duhan sređen po insercijama i osnovnim kvalitetima. Sređeni duhan iz stava (1) ovog člana otkupljuje se u balama i procjenjuje se kao jedna klasa.
- (3) Ukoliko su insercije i kvalitete izmiješani, tad se duhan može procijeniti po najnižoj klasi.

Član 11.

(Pljesnivi duhan)

- (1) Pod pljesnivim duhanom podrazumijeva se bilo kojom plijesni zaražen duhan svih insercija, svih veličina lista, svih boja, anomalija i oštećenja tkiva.
- (2) Duhan zaražen plijesnima, bez obzira da li oštećenje nije vidljivo ili se osjeća mirisom, procjenjuje se kao pljesnivi duhan.

Član 12.

(Duhan oštećen niskim temperaturama)

Duhan oštećen niskim temperaturama se ne procjenjuje.

Član 13.

(Utvrđivanje kvalitativnih svojstava)

Utvrđivanje kvalitativnih svojstava sirovog duhana u listu određuje se organoleptički.

POGLAVLJE III - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 14.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 80/12
10. maja 2012. godine
Sarajevo

Predsjedavajući Vijeća ministara BiH **Vjekoslav Bevanda**, s. r.

Aneks I

Tablica za procjenu klasa duhana tipa virdžinija I - klasa duhana

POKAZATELJI KVALITETA	SVOJSTVA LISTA
Branje	Natpodbir, donji srednji list, visoki srednji list, gornji srednji list
Veličina lista	Najmanje 35 cm
Tkivo	Za natpodbir - nježno, sa tankim i nježnim rebrom i sa hrapavom površinom lista Za donji i pravi srednji list - nježno, sa nježnim tankim rebrom Za gornji srednji list - nježno, s ahrapavom površinom lista
Sadržajnost	Sadržajan
Boja	Limunastožuta, žuta, zlatnožuta, narandžasta, sjajna i izjednačena
Greške i oštećenja	Nisu dozvoljene nikakve anomalije i oštećenja

II - klasa duhana

POKAZATELJI KVALITETA	SVOJSTVA LISTA
Branje	Natpodbir, donji, pravi i gornji srednji list i podovršak
Veličina lista	Za podovršak veći od 30 cm
Tkivo	Za natpodbir, donji srednji i pravi srednji list - fino, nježno, elastično, manje hrapave površine lista Za gornji srednji list - još elastično, fino Za podovršak - fino tkivo sa relativno tankim glavnim rebrom
Sadržajnost	Za natpodbir - sadržajan Za donji i pravi srednji list - manje sadržajan Za gornji srednji list - dosta sadržajan, ali puniji Za podovršak - sadržajan, ali puniji
Boja	Za natpodbir, donji i pravi srednji list - svijetložuta, zlatnožuta, žuta, narandžasta, uključujući i svijetlocrvenkastu, manje sjajna Za gornji srednji list kao za prethodne berbe, ali boje moraju biti žive i još ujednačene Za podovršak - žuta, narandžasta do otvoreno smeđa, ujednačena i živa
Greške i oštećenja	Dozvoljene anomalije i oštećenja do 5 % Za podovršak - bez mehaničkih oštećenja

III - klasa duhana

POKAZATELJI KVALITETA	SVOJSTVA LISTA
Branje	Natpodbir, donji, pravi i gornji srednji list i podovršak
Veličina lista	Nije ograničena
Tkivo	Za natpodbir - fino do manje elastično Za donji i pravi srednji list - manje fino, još elastično Za podovršak - manje fino do grubo i punije
Sadržajnost	Za natpodbir, donji i pravi srednji list - manje sadržajan Za gornji srednji list - manje sadržajan ili pun Za podovršak - još sadržajan
Boja	Svijetložuta, žuta, zlatnožuta, narandžasta, uključujući crvenkastu i svijetlocrvenu
Greške i oštećenja	Dozvoljene anomalije i oštećenja do 10 %

IV - klasa duhana

POKAZATELJI KVALITETA	SVOJSTVA LISTA
Branje	Sve berbe
Veličina lista	Nije ograničena
Tkivo	Za podbir - fino; za natpodbir - grublje Za donji i pravi srednji list - fino do grubo, punije i živo Za gornji srednji list - manje fino do grubo, s više glatke površine Za podovršak i ovršak - rublje i punije
Sadržajnost	Za podbir, natpodbir, donji srednji, pravi srednji i gornji srednji list - manje sadržajan Za podovršak - sadržajan; za ovršak - dosta sadržajan

"Službeni glasnik BiH", broj:51/12

Boja	Za podbir - sve nijanse živih boja i ujednačene; za natpodbir - sve nijanse živih boja, manje ili više ujednačene, uz blijedožućkastu, tamnožutu, sivkastu, žutocrvenu kao manje zagasitu boju Za donji i pravi srednji list - kao prethodne, ali i nježno zelenkasta boja Za gornji srednji list, kao i ovršak - sve nijanse živih boja (osim crvene)
Greške i oštećenja	Dozvoljene anomalije i oštećenja do 20 %, a za podbir nisu dozvoljene nikakve anomalije i oštećenja

V - klasa duhana

POKAZATELJI	SVOJSTVA LISTA KVALITETA
Branje	Sve berbe
Veličina lista	Nije ograničena
Tkivo	Za podbir - živo; za natpodbir - živo, elastično Za donji srednji i pravi srednji list - puno tkivo, s većim ili manjim zadebljanjem Za gornji srednji list - kožasto, s različitim svojstvima, glatke površine, puno, ali manje šušljivo Za podovršak - grubo, kožasto; za ovršak - grubo
Sadržajnost	Manje do slabo sadržajan
Boja	Sve nijanse osim crne, čađave i zelene boje
Greške i oštećenja	Za potbir oštećenja od 5 do 15% Za natpodbir, donji srednji, pravi srednji i gornji srednji list - oštećenja do 30% Za podovršak - oštećenja do 20% Za ovršak - oštećenja do 15%;

VI - klasa duhana

POKAZATELJI KVALITETA £	SVOJSTVA LISTA
Branje £	>ve berbe
Veličina lista '.	sTije ograničena
Tkivo £	ive osobine tkiva
Sadržajnost '.	*un do prazan (svi oblici sadržajnosti)
Boja £ č	ive nijanse duhanskih boja osim crne boje, ađave i tamnozelene
Greške i oštećenja £	ivi oblici grešaka i oštećenja

Aneks II

Tablica za procjenu klasa duhana tipa berlej I - klasa duhana

POKAZATELJI KVALITETA	SVOJSTVA LISTA
Branje	Pravi i donji srednji list
Veličina lista	Veći od 40 cm
Tkivo	Tanko, lagano, nježno
Sadržajnost	Sadržajan
Boja	Svjetlokestenjasta do kestenjaste sa svim nijansama
Greške i oštećenja	Cijeli, zdravi i zreli listovi

II - klasa duhana

POKAZATELJI KVALITETA	SVOJSTVA LISTA
Branje	Pravi, donji i gornji srednji list
Veličina lista	Pravi i donji srednji list veći od 30 cm
Tkivo	Pravi i donji srednji list - tanko i lagano Gornji srednji list - nježno i tanko
Sadržajnost	Pravi i donji srednji list - manje sadržajan Gornji srednji list - nesadržajan

"Službeni glasnik BiH", broj:51/12

Boja	Svijetlosmeđa do smeđe u svim nijansama za sve berbe koje pripadaju toj klasi
Greške i oštećenja	Mehanički oštećeni od 5% do 10%

III - klasa duhana

POKAZATELJI KVALITETA | SVOJSTVA LISTA

Branje	Sve berbe osim podbira, vrška i podovrška
Veličina lista	Bez ograničenja

Tkivo

Natpodbir - tanko, posno i elastično Pravi i donji srednji list - manje nježno Gornji srednji list - još nježno

Sadržajnost

	Još sadržajna
Boja	Natpodbir - svijetla, u svim nijansama Pravi, donji i gornji srednji list - kestenjasta u svim nijansama
Greške i oštećenja	Natpodbir - bez oštećenja Srednji list - mehanička oštećenja do 15%

IV - klasa duhana

POKAZATELJI KVALITETA | SVOJSTVA LISTA

Branje	Sve berbe osim podbira i vrška
Veličina lista	Sve veličine lista
Tkivo	Natpodbir - tanko i posno Za sve ostale berbe iz te klase - manje posno, lagano
Sadržajnost	Malo sadržajna
Boja	Natpodbir, pravi i donji srednji list - sve boje osim smeđe, blaga zelenkavost Gornji srednji list - sve nijanse kestenjaste, osim tamnosmeđe Podovršak - tamnosmeđa do svijetlosmeđa
Greške i oštećenja	Mehanička oštećenost, prezrelost i podgorjelost: -za natpodbir od 5% do 15% površine lista; -za pravi i donji srednji list - 15% do 35%; -za gornji srednji list - 5% do 25%; podovršak -bez oštećenja

V - klasa duhana

POKAZATELJI KVALITETA | SVOJSTVA LISTA

Branje	Sve berbe
Veličina lista	Sve veličine lista
Tkivo	Sve osobine tkiva
Sadržajnost	Različiti oblici sadržajnosti
Boja	Sve nijanse svih boja
Greške i oštećenja	Mehanička i druga oštećenja od 25% do 55% površine lista

Aneks III

Tablica za procjenu klasa duhana tipa hercegovački ravnjak

I - klasa duhana

POKAZATELJI KVALITETA	SVOJSTVA LISTA
Branje	Donji srednji i pravi srednji listovi
Veličina lista	Veći od 20 cm
Tkivo	Nježno i elastično
Sadržajnost	Sadržajan
Boja	Limunastožuta, žuta, narandžasta, crvena i svjetlocrvena i izjednačena
Greške i oštećenja	Cijeli, zdravi i zreli listovi

II - klasa duhana

POKAZATELJI KVALITETA | SVOJSTVA LISTA

--	--

"Službeni glasnik BiH", broj:51/12

Branje	Natpodbir, donji srednji list, pravi srednji list, gornji srednji list
Veličina lista	Veći od 20 cm
Tkivo	Nježno i elastično
Sadržajnost	Sadržajan
Boja	Limunastožuta, žuta, narandžasta, svjetlocrvena i izjednačena
Greške i oštećenja	Nisu dozvoljena nikakve anomalije i oštećenja kod natpodbira, a za druge insercije su dozvoljena mehanička oštećenja, prezrelost i zelenkastost do 10 %

III - klasa duhana

POKAZATELJI KVALITETA	SVOJSTVA LISTA
Branje	Natpodbir, donji srednji list, visoki srednji list, gornji srednji list
Veličina lista	Veći od 20 cm
Tkivo	Manje nježna i elastična
Sadržajnost	Manje sadržajan
Boja	Limunastožuta, narandžasta, crvena, svjetlocrvena i manje izjednačena
Greške i oštećenja	Za natpodbir, donje, srednje i visoke srednje listove su dozvoljena mehanička oštećenja, podgorjelost i pregorjelost do 10%. Za druge insercije su dozvoljene anomalije i oštećenja, prezrelost i mala zelenkavost do 20%.

IV - klasa duhana

POKAZATELJI KVALITETA	SVOJSTVA LISTA
Branje	Donji srednji, pravi srednji i gornji srednji listovi
Veličina lista	Donji srednji, visoki srednji i gornji srednji listovi veći od 20 cm
Tkivo	Manje nježna i elastična
Sadržajnost	Nesadržajan
Boja	Limunastožuta, narandžasta, svjetlocrvena do zatvorenocrvena, neizjednačena
Greške i oštećenja	Za natpodbir, donje srednje i visoke srednje listove su dozvoljene anomalije i mehanička oštećenja, podgorjelost i pregorjelost, trips i zelena mreža do 10%. Za druge insercije su dozvoljene anomalije i oštećenja do 30%.

V - klasa duhana

POKAZATELJI KVALITETA	SVOJSTVA LISTA
Branje	Sve insercije (sve branja)
Veličina lista	Podbir, natpodbir, donji srednji, visoki srednji i gornji srednji listovi veći od 20 cm Podvrh i vršak veći od 16 cm
Tkivo	Natpodbir - tanko, posno Donji srednji list, pravi srednji list, gornji srednji list i podovršak - grubo, puno, sadržajno Ovršak - sve osobine tkiva
Sadržajnost	Nesadržajan
Boja	Sve nijanse svih boja
Greške i oštećenja	Mehanička i druga oštećenja do 60%